

המקנא פרק ראשון סוטה

ח.

עין משפט
נר מצוה

כז א מיי פייג מהל' סוטה הל' ג סמנ עשין לו
 כז ב מיי פייג מהל' ענות הלסד ד'
 כז ג מיי פייג מהלסות כלי התקדש הל' ח'
 כז ד מיי פייג מהל' מחמירי ספרה הל' ט'
 כז ו מיי פייג מהל' סוטה הלסד כ'
 כז ז מיי פייג מהל' עומלת לנתת הל' י'
 כז ח מיי פייג מהל' עבדים הלסד ט'
 כז ט מיי פייג מהל' רחמ הלסד ה'
 כז י מיי פייג מהל' עומלת לנתת הל' י'
 כז יא מיי פייג מהל' עבדים הלסד ט'
 כז יב מיי פייג מהל' עומלת לנתת הל' י'
 כז יג מיי פייג מהל' עבדים הלסד ט'
 כז יד מיי פייג מהל' עומלת לנתת הל' י'
 כז יה מיי פייג מהל' עבדים הלסד ט'
 כז יז מיי פייג מהל' עומלת לנתת הל' י'

ששם משקין את הסוטה. בתוספתא (פ"א) שנה' (מלכס א ח) את אשר ימטו איש לרעהו ונשא בו אלה להאלימו וכל אלה לפני מוצק בבית הזה וכי להרשיע רשע וצבתה בטנה ולהאדיק זדיק [למת לו כדקתו שנאמר ואם לא נעמאה האשה וטהורה היא] ונקמה ונזרעה זרע היא עומדת ומפניס והכהן עומד מבחוץ שנאמר והעמיד הכהן את האשה לפני ה' האשה לפני ה' ואין כהן לפני ה' אין משקין שתי סוטות באחת. נראה לפרש שיעמיד שתיים בעורה כבת אחת והשקין אע"פ שאין שותות כחתם וכן לרשעה ובתוספתא דפרה (פ"ג) תנא נמי ואין שתי פרות נעשות כחתם משעמית אפר מביא אחרת ושורפה על גבה ותימה וכו' היה אומר ככה"ג לשחוט או שני זכאים כאלה כגון שני עולות או שני חטאות שיעמיד שניהן בעורה ושחוט א' ואחר כך שחוט השני והא דאמר"י כפ"ג דשחיטת חולין (דף סט: וסו) נזכרהו שלל יחא א' שחוט שני זכאים מייירי שיחמיקו שני זכאין כאלה לזכאי איסור דאורייתא אבל ככה"ג לא מייירי חתם וכו' וערה המאורסה (נדרים עג.) כנדרים בעי מזה שיפר אדם לשתי נשיו כאלה מזה דוקא א' ולא דוקא ופשיט להו מהכא:

הסם קיימא. נלשכת הגזית כדקאמרת ולשכת הגזית בעורה הינה חזיה גדושה פרק שני (דף כה:). ומספיקין לה. מכל הר הבית לאחר שיאיימו עליה: כדי לייגעה. ותדלג מן המים מספיקין היו אם העדים שמעדיס עדות נפשות ומשדקין אותן היו מספיקין אותן מפניה לפניה ומלשכה ללשכה: לפני ה'. והוא הפתח שבו דרך כניסה ויציאה לכל באי עוריה: אקורבניהו. כשמקריבים את קרבן קיימיה לטהרם כאלמה קדשים ומזוה על האדם שעומד וישמור על קרבנו ונפקא לן כספרי (מחשמו להקריב לי צמועדו במדבר כה) ומי שיכול ליכנס בעורה נכנס ואלו שלא היו יכולות מפני שהיו ממוסרות כפירה עומדות בחלל שער נקטר שלא נתקדש: זכין וזכות נמי. כשמקריבין א' קרבניהם הן מחוסרי כפרה ואין יכולין ליכנס: שלא יפא לכה גם כהנא כהן. שמה האמת עומדת על צויה וזכיה לומר עמאה אני וחכמה שהיא עמאה רוחה את זו שאינה מודה וטובלת את בושמה ולכה מתגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה: לא מן הסם הוא זו. לא זהו הטעם שאמרת העיקר הנאמר בדבר: * אופס. והענין אחרת הכהן: ר"ש יהיב טעמי לקרי' צ"מ (דף קטו). דקא אמר לא תחבל בגד אלמנה (ענינה נאמר ולא נעשירה דטעם המקרא שאם אלה ממסנה ואתה חייב להחזיר לה ואתה נכנס שמרית לטילו וערבית ומחזיר משיאה אם רע כשיטותיה: מאי בנייהו. בין רבי יהודה לרבי שמעון אי משום לכה גם זה ואי משום גזירת הכתוב: איכא בנייהו. אשה שאנו רואים בה שהיא רוממת מאומת המים ואינה מודה למ"ד שלא יחא לכה גם כהן או רואין שאין לכה גם כהן ולמאן דלא דריש טעמא דקרא אלא גזירת הכתוב אין משקין עמה אחרת: ורופסס מן משקין עמה אחרת נתי דאין לכה גם כהן האיכא משום עשיית מצות חבילות כדתינא כו': חבילות חבילות. שנראה כמי שהיו עליו למשאו וממרה לפרק משאו: ככהן ככהן חבילות וכן לגבי עבדים ככ"ד אחד וצאדון אחד: ופרע. ככל מקום לשון גילוי הוא: גופס מנין. כדמתן מגלה את לכה: סוטר אם עשרה. מרבה בגילוייה שוקרת קליעתה: חייס להרפורא.

תורה אור השלם

1. והעמיד הבחן את האשה לפני ה' ופרע את ראש האשה וקחן על בטיה את מנת החורין מנת קצאת הוא וביד הבחן יקחו מי הקדשים המאריים.
2. והעמיד הבחן המטהר את האיש פתח אוקל מוצה.
3. והשביע אתה הבחן ואמר אל האשה אם לא שובב איש אתך ואם לא ששית טטאה תחת אישך וקח מי הקדשים המאריים האלה.

כבוד ר' יח

מוסף רש"י

מספיקין את העדים. קודם קבלת עדות ממקום למקום ומחזיר לחד, כשכאן להעיד אחרים להם לא תקבל אלף אלף וכן משם למקום אחר ומחזיר. כג"כ. אלא הא לכה גם בחבירתה. הולל ויש לה חתימה. אמרת מה ספק אם האשה גם אל' (נדרים עג.) חבילות חבילות. דמית אל' עליה כמשאוי (נדרים פסחים קכג.) חייש להחזיר. משם חזק בה ענינים ויכול לדי הרהור (פסחים מה.) פרק אחד. לומר משפט ממש מלפניו וי"א פרק חמיס כגד. ולשון פרק כמרייהו לשינוי טעמין (נדרים).

תוספות שאנין

אחין וקיימין אקריבניהו כשקריבין קיימת לשהון באיכות קיימיה ומצוה על האדם שימרה וישמור על קרבנו ונפקא לן כספרי מחשמו להקריב לי כמבועז ומי שיכול ליכנס לעורה נכנס ואלו שלא היו יכולות ספני שותן מחסורו כפיה עומדות בחלל שער נקטר שלא נתקדש לי. כספין אחיו פרק אחד כשנשקל חתיכה בגד מלפניו ויתגור בה פרוי כהונה. פ"ה פרוי כהונה על שהן מצויין בעורה יזור משאר בני אדם:

התם קיימא *דמספיקין לה ומחתינין לה כדי לייגעה *דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית דין מספיקין את העדים במקום למקום כדי שחמורף דעתן ועיהון ויחזרו בהן: ששם משקין את הסוטה וכו'. בשלמה סוטה דכתיב והעמיד הכהן את האשה לפני ה' מצורעין נמי דכתיב והעמיד הכהן המטהר וגו' אלא יולדת מאי מעמא אילימא משום דאתין וקיימין אקורבניהו דתניא אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זכין וזכות נמי יאה"ג *ותנא חדא מיניהו נקט ת"ר *האין משקין שתי סוטות כאחת כורי שלא יחא לכה גם בחבירתה רבי יהודה אמר לא מן השם הוא זה אלא יאמר קרא *אותה לכה וכן *הכתוב אותה ת"ק ר"ש היא *דרדיש טעם דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לכה כדי שלא יחא לכה גם בחבירתה מאי בנייהו איכא בנייהו רותתת ורותתת מן משקין והא אין עושין מצות חבילות חבילות *רתנן אין משקין שתי סוטות כאחת *ואין מטהרין שני מצורעין כאחת *ואין רוצעין שני עבדים כאחת *ואין עורפין שתי עגלות כאחת *לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אבבי ואיתימא רב כהנא לא קשיא *באן בכהן אחד באן בשני כהנים: והכהן אוהו בבגדיה: תנו רבנן *ופרע את ראש האשה אין לי אלא ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שערה: ר' יהודה אומר אם היה לכה וכו': *לכומרא דר' יהודה חייש להרהורא ורבנן לא חיישי והא איפקא שמעין להו רתניא האישי מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקים אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה דברי רבי יהודה וחכ"א *האישי נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמר רבה הכא מעמא מאי שמוא תצא מב"ד זכאית *ויתגרו בה פרוי כהונה התם הא *במסתלקא וכי תימא אתי לאיגרוי באחרנית' האמר *רבא גמירי דאין יצר הרע שולט אלא כמה שענינו ראות אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן ל"ק אלא אמר רבא *דר' יהודה אדר' יהודה ל"ק כדשנין דרבנן

כד ואל תעשה לאו מעיקר הוא כדאיתא פ' האשה רבה (יבמות ג.) האיש נקב ערום ואין האשה נקב'ת ערומה. חייש דרבנן אדרבנן והא מפרש טעמא כפרק אמר הדין (פסחים דף מה.) משום דכתיב אותו בלא ככותו ואין אומר בלא ככותה לא מה היה לנו לנוולה מאחר שהכתוב אומר שלא לנוולה אם היינו מטולין אותה א"כ לנו עוקרין הכתוב זידיס י"ל בין לר' יהודה בין לרבנן דאותו לא בא אלא למעט על הכסות שלו הילכך רבנן לא שמעו מן החורה מה דיעה והרשות על בית דין לעשות כמעט שירלו ויגמרא מפרש מנאי פליגי להי קשיא דרבנן אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לנוולה משום יסור:

ויתגרו בה פרוי כהונה. מימה כיון דלאו חונה לאנשים לראותה יתלו סדין של כוך בינה לבין האנשים ויסמור שערה כדאמר קרא ואי משום כהן המשקה אותה יהפוך פניו לנגד אחר והכי מני כספרי צדילוי ופרע את ראש האשה ספין של כוך פורש ביו לבין העם כהן פונה לאחוריו ופורעה כדי לקיים בה מצות פריעה ולרבי יהודה נמי נעשה כך וי"ל לר' יהודה אם היו פורסין סדין בינה לבין האנשים לא היה יכול כל כך בפני הנשים כמו בלנשים שאין אשה בוסה מפני כהונה ולא יוקרו: *בברי' אין יצר הרע שולט אלא בבה שענינו ראות. מקשי מפרק אין דורשין (מגיגה יא:) דלמר עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש ירייהו ולא קשיא מידי דהתם י"פ מאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריה לעולם אפי' שלא בפניה אבל מחמת שראה הנסקלת ערומה אינו מהרהר אחר אחרת: ואמר

הגהות הב"ח (ב) תוס' ד"ה איכא וכו' נקטר רובי נמי אמר כפיק עוף וכו' ר' יהודה ור' שמעון וכו' לר' יהודה דלמר אותה:

גליון הש"ס גמ' אין משקין שתי סוטות. עין מורה דף עג ע"ב: שם באן בבחן אחר. עין מנ"א סתין קתו סיק' יא: שם דרי' אר"י לא קשיא. פסחים יח ע"ב כמותו מר ע"ב: רש"י ד"ה אותה והשביע אותה הבחן. נדרים דף עג ע"ב איכא סתן כיימיה טעום שנאמר והשבת אותה (כרה ונקדש) לא מביא אותה) ומי ה"רן שם פון דמתי והסקה כמפיק ה' הו' סללו מתי אותה וכו' הכה נמי כמתן דלמתי אמר קרא אותה היינו על ידי משקין ה' ודוקשא. אבל כדא"ש שם וכן כתי' המנוע כשם רש"י איכא משום שנאמר והשבת לכה והיית מרחיב כמפיק ה' וכו' י"ל דמתי לומר דקראת הש"ס ה' כלשון קראת אותה משאוי פ"י רש"י הכה היטק קרא והשביע אותה ויהי הלא כיימיה אחרים ויבאיהם איכא שנאמר והעמיד אותה הסן והיית ע"כ מרחיב והעמידה כמפיק ה' הו' סללו טעם ממאי וקשה אמאי נטה ממאי דמורסו כנרייהו שנאמר והשק. כלל מקום כה"ג אי"ט כסף הספר כלשוטתו על הרמב"ם כתב דל"ל כמפיק אותה היי קרא אמר קרא אותה היי קרא והקריב אותה:

שלא יתנו הרואין את לבס בה: האיש מכסין אופו. כשנסקל: פרק אחד. חתיכה בגד מלפניו ושאר כל גופו ערום: שנוטל ערום. אחרת ופניה בבית הכנסת נראה משני דרדין: הכא היינו טעמא דר' יהודה שמה תנא מב"ד וכו'. שטהורה ממלא ולא ידקוה המים ויתגרו בה ריחו רודפים אחריה כל ימיה: כהונה. נקט על שם שהיו מזויין בעורה יותר משאר העם: וכי סימא אפי לאגרוי כאחרניסא. על ידי שראו את זו ערומה מתגרה לרס כנשים אחרות: גמירי. מקורת בידי מרחומי: דרבנן אדרבנן לא קשיא. כחמייה. דשנית רבי יהודה ולא חיישמ לשנוי דרבנן: הכא

ויתגרו בה פרוי כהונה. מימה כיון דלאו חונה לאנשים לראותה יתלו סדין של כוך בינה לבין האנשים ויסמור שערה כדאמר קרא ואי משום כהן המשקה אותה יהפוך פניו לנגד אחר והכי מני כספרי צדילוי ופרע את ראש האשה ספין של כוך פורש ביו לבין העם כהן פונה לאחוריו ופורעה כדי לקיים בה מצות פריעה ולרבי יהודה נמי נעשה כך וי"ל לר' יהודה אם היו פורסין סדין בינה לבין האנשים לא היה יכול כל כך בפני הנשים כמו בלנשים שאין אשה בוסה מפני כהונה ולא יוקרו: *בברי' אין יצר הרע שולט אלא בבה שענינו ראות. מקשי מפרק אין דורשין (מגיגה יא:) דלמר עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש ירייהו ולא קשיא מידי דהתם י"פ מאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריה לעולם אפי' שלא בפניה אבל מחמת שראה הנסקלת ערומה אינו מהרהר אחר אחרת: ואמר